

Langdurig strijd in de Levant

Westerse inertie in Syrië en mogelijke beleidsopties

Iba Abdo

Het rommelt in de Levant: politieke deadlock in Libanon gepaard gaand met een opleving van het salafisme; economische instabiliteit in Jordanië; een hete ronde van aanslagen tussen Hamas en Israël; en de gewelddadige opmars van Islamitische Staat (IS) in Irak en Syrië, met Hollywood-achtige taferelen waarin IS op barbaarse wijze een einde maakt aan het leven van alles wat in de weg staat van zijn expansiedrift. Los van het Israëlisch-Palestijns conflict dat een lange voorgeschiedenis kent, is een groot deel van de huidige instabiliteit in de Levant toe te schrijven aan het Syrische conflict dat al langer dan drie jaar voortwoekert zonder serieuze aanpak.

Bijna een jaar na de inzet van chemische wapens in de buitenwijken van Damascus door het Assad-regime, waarna het dreigde te worden bestraft door president Obama met (beperkte) luchtaanvallen, lijkt de Syrische regering momenteel weer op kracht te zijn gekomen. De implementatie van het Amerikaans-Russische akkoord over het elimineren van Assads chemische wapenarsenaal, waarmee Amerikaanse luchtaanvallen werden afgewend, en de openlijke levering van mankrachten door Hezbollah ter versterking van het Syrische leger hebben het Assad-regime staande gehouden. Bovendien heeft de opmars van IS in Irak en Syrië het propagandaverhaal van het Assad-regime bevestigd, namelijk dat het strijdt tegen terroristen. Dit verhaal had geen fundering in de eerste maanden van de opstand toen de Syrische straten gevuld werden met vreedzame demonstranten die om politieke hervormingen vroegen. Echter, in de loop van 2012 en 2013 verschenen jihadistische groeperingen op het toneel en begon het Assad-regime geleidelijk aan de ontwikkelingen naar zijn hand te zetten. De huidige internationale en regionale consensus over de noodzaak van het bestrijden van IS wordt door het Assad-regime weer als een kans gezien zich te presenteren als partner in de oorlog tegen terrorisme en hiermee legitimiteit en politiek krediet te winnen.

Hoe heeft dat zich ontwikkeld? Welke interne en externe actoren hebben hieraan meegewerkt? En welke beleidsopties zijn nog voor handen om het conflict tot een einde te brengen?

Terug naar maart 2011...

De Syrische opstand begon als een vreedzaam protest van burgers tegen een wreed dictatoriaal regime dat al 44 jaar aan de macht is. In navolging van de gebeurtenissen in andere Arabische landen begin 2011 gingen demonstranten in Syrië de straat op om politieke hervormingen te vragen. Hierbij stond de roep om waardigheid, vrijheid en gelijkheid centraal. Het Assad-regime kwam de legitieme eisen van de betogers tegemoet met sluipschutters, tanks en criminele bendes (*shabiha*). Later werden luchtbombardementen en Scud-raketten ingezet om de stem van het volk het zwijgen op te leggen. De gewelddadige militaire aanpak die het Assad-regime toepaste noodzaakte de Syrische demonstranten, deserteurs en burgers om de wapens op te pakken ter zelfverdediging. Langzamerhand begonnen de spontaan ontstane militante groepen zich te verenigen onder het label van het Vrije Syrische Leger (VSL), dat ook offensieve operaties begon uit te voeren. De herhaaldelijke roep van de Syriërs om bescherming vanuit de internatio-

nale gemeenschap bleef onbeantwoord door het blokkeren van de VN-Veiligheidsraad door Rusland en China. Het valt ook te betwijfelen in hoeverre interventie mogelijk was wanneer Rusland en China wél mee zouden werken, gezien de Amerikaanse terughoudendheid zich te mengen in een nieuwe oorlog, die geen direct gevaar vormde voor de Amerikaanse belangen.

De militarisering van het conflict, veroorzaakt door het gewelddadig optreden van het Assad-regime, was een beslissend moment in het verloop van de opstand, die indien niet voldoende gesteund, de eerste stap zou betekenen richting het realiseren van de fictieve Hobbesiaanse natuuroestand van een oorlog van allen tegen allen, langs sektarische lijnen, en al dan niet aangewakkerd door buitenlandse actoren. De geopolitieke ligging van Syrië, de militaire en sektarische aard van het Assad-regime en de demografische compositie van de Syrische bevolking maakten dit doemsce-nario werkelijkheid.

Buitenlandse inmenging

De militarisering van het vreedzaam verzet maakte van Syrië een podium voor een regionaal en internationaal conflict tussen twee kampen. Een kamp dat strijdt om het behoud van de status quo en het voortbestaan van het Assad-regime (vertegenwoordigd door Rusland, China, Iran en Hezbollah) en een kamp dat politieke verandering in Syrië wil bewerkstelligen, variërend van een verandering *van* het regime tot een verandering *in* het regime (vertegenwoordigd door de VS, EU, Golfstaten en Turkije).

Terwijl het Assad-regime consistente steun ontving van zijn bondgenoten bleef de steun aan de gematigde nationalistische oppositie, verenigd in het Vrije Syrische Leger, zwak en gefragmenteerd. De structurele en organisatorische fragiliteit van het VSL is dan ook mede hieraan te wijten. De diffuse kanalen waarlangs deze steun werd geleverd leidde tot meer fragmentatie in de politieke en militaire tak van de Syrische oppositie die al inherent verdeeld was. Het gebrek aan politieke ervaring en politiek bewustzijn als gevolg van de ruim 40-jarige dictatuur heeft geleid tot het omvormen van verschillende Syrische oppositieroepen tot instrumenten in de handen van regionale en internationale spelers. Dit bevorderde de kloof tussen de Syrische oppositie en 'de Syrische straat' en gaf radicaal-islamitische groepen de mogelijkheid het vacuüm te vullen. Deze kloof werd overigens ook deels regionaal en internationaal gevoed als indirect resultaat van het gebrek aan een eenduidig politieke strategie en de voortdurende besluiteloosheid ten aanzien van het Syrische conflict.

In tegenstelling tot de gematigde groepen kregen radicaal-islamitische groepen overvloedig financiële steun van zowel overheden als rijke individuen in de Golfstaten. Deze steun werd verleend in ruil voor het overnemen van de politieke agenda en de retoriek van de geldschietters. Zo schoten radicaal-islamitische groepen als paddenstoelen uit de grond met strijders die vochten voor redenen die weinig te maken hadden met de oorspronkelijke doelen van de Syrische opstand. Het Assad regime profiteerde van de aanwezigheid van de radicale groepen door hen te gebruiken als 'vogelverschrikker' richting het Westen en de Syrische bevolking: mannen met baarden, islamitische kledij en een wapen in de hand zullen Syrië besturen als hij vertrekt.

De opmars van de radicale groepen ging ten koste van de positie van de gematigde rebellen. De degradatie in de kracht en het vermogen van gematigde groepen om te strijden voor de doelen van de opstand vond niet alleen plaats op militair vlak, maar ook in civiele kringen. Vreedzame demonstraties en civiel activisme tegen het Assad-regime werden langzamerhand vervangen door sharia-scholen en islamistische trainingskampen. Momenteel vecht het almaar verzwakte Vrije Syrische Leger een tweefrontenoorlog, zowel tegen het Assad-regime als tegen jihadistische organisaties. Ook de Syrische bevolking en activisten zitten gevangen tussen hamer en aambeeld, waarbij ze het mikpunt zijn van de terreur van de luchtmacht van het Assad-regime en van de barbarij van radicaal-islamitische groepen vanaf de grond.

Al-Qaida en de opmars van IS

Het vreedzame karakter van de Arabische revoluties in het begin van 2011 en het aanvankelijke succes dat daarmee geboekt werd was een grote klap voor jihadistische organisaties wier ideologie gebaseerd is op het bewerkstelligen van verandering door geweld. Na aanvankelijk een terugval te hebben ervaren in de eerste helft van 2011, bood het militariseren van het vreedzaam verzet in Syrië gedurende de tweede helft van 2011 Al-Qaida een ultieme kans om zich weer te mengen in de lokale politiek en zo een voet aan de grond te krijgen in de Levant. Zo werd het strijdtoneel in Syrië sinds het begin van 2012 beheerst door twee jihadistische organisaties: Jabhat al-Nusra (JAN) en IS (voorheen ISIS, Islamitische staat in Irak en Sham). Onder het mom van het beschermen van de Syrische moslimbevolking tegen de slachtingen van het Assad-regime werden duizenden Syriërs gerekruteerd en stroomden jihadisten vanuit meer dan 25 landen richting de Syrische grenzen. Het werkelijke doel was echter het oprichten van een islamitische staat (kalifaat) gebaseerd op de sharia. De prioritering van dit

doel was één van de factoren die een confrontatie veroorzaakte tussen beide organisaties. JAN richtte haar pijlen overwegend op het Assad-regime, terwijl IS zich meer concentreerde op het elimineren van Syrische activisten en gematigde rebellen in de noordelijke bevrijde gebieden die een obstakel vormden voor het oprichten van het kalifaat.

Het verbreken van de banden met IS door Al-Qaida in februari 2014 vanwege de onenigheden over ideologische en leiderschapsissues werd in juni gevolgd door het uitroepen van het islamitische kalifaat door IS. Sindsdien heeft IS zich strak gehouden aan de leus die vaak door zijn leden wordt gebezigd: *'baakya wa tatamadad'*, wat betekent dat 'IS een blijvende macht is die zich steeds zal uitbreiden'. Sinds zijn ontstaan breidde IS zich in een zigzaggende beweging uit van al-Raqqa en Deir al-Zour in Syrië tot het Iraakse Mosul. En vanuit de grenzen van Koerdistan weer richting de noord-oostelijke buitenwijken van Aleppo. Momenteel heeft IS de controle over 25 tot 30 procent van het Syrische grondgebied en 40 procent van het Iraakse grondgebied (inclusief grote stukken woestijn). Deze gebiedsuitbreiding was o.a. het gevolg van drie factoren: de onderlinge verdeeldheid in de positie van de overige rebellengroepen ten aanzien van de aanpak van IS; de tweefrontenoorlog die rebel-

len moesten voeren tegen zowel al-Assad als IS waardoor hun slagkracht verminderde; en de aanvankelijke overlap in belangen tussen het Assad-regime en IS die voor lange tijd heeft geresulteerd in een wederzijds gedoogbeleid. De gewapende opstand van soennitische tribale groepen in al-Anbar en Falluja tegen het sektarische beleid van de Iraakse premier al-Maliki bood IS ook de kans zich te herstellen en te mengen in het gewapend verzet teneinde meer gebied te winnen.

De oprichting van IS en het uitroepen van het kalifaat heeft geleid tot de uittocht van buitenlandse strijders (*muhajereen*) vanuit de gelederen van JAN richting IS. Om deze uittocht een halt toe te roepen was een verharding in de positie en de retoriek van JAN nodig. Dat bleek dan ook uit het optreden van de organisatie in de laatste maanden. Dit zal ten koste gaan van de relatie van JAN met de overige rebellengroepen, zowel gematigde als radicale. Momenteel bevindt JAN zich in een spagaat waarin de beweging de druk voelt de retoriek en het optreden nog verder te verharden om geen leden en religieus krediet te verliezen aan concurrent IS, maar tegelijkertijd de relaties met de lokale bevolking en andere rebellengroepen (overwegend anti-IS) warm te houden.

IS trok niet alleen nieuwe strijders aan uit de gelederen van JAN maar ook uit de VS en verschillende Europese staten. Volgens een recente schatting zijn sinds de start van de opstand tussen de 7.000 en 12.000 buitenlandse strijders naar de regio gereisd om te vechten aan de zijde van jihadistische organisaties of andere radicaal-islamitische groepen. Het aantal Europeanen wordt geschat op 2.000. Hun terugkomst en re-integratie baart de betrokken overheden veel zorgen en brengt de repercussies van het Syrisch conflict veel dichterbij dan gewenst.

Aanpak door de internationale gemeenschap is onhoudbaar

De reactie van de internationale gemeenschap ten aanzien van het realiseren van een oplossing voor het Syrisch conflict werd lange tijd gekarakteriseerd door de *wait-and-see*-benadering, gecombineerd met enkele diplomatieke initiatieven die het gebrek aan eenduidig beleid probeerden te maskeren. Een voorbeeld hiervan is het Genève Communiqué van juni 2012, een overeenkomst tussen Rusland en de VS, waarin wordt gesproken over de *roadmap* naar een transitieperiode in Syrië. Consensus was bereikt over de tekst van het Communiqué, maar niet over de interpretatie daarvan.

De VS ging er namelijk vanuit dat al-Assad geen rol moet spelen in de transitieperiode, terwijl Rusland vasthield aan de positie van de president. Toch werd het overeenkomen van dit communiqué hoog gewaardeerd in internationale kringen en vormde het de basis voor nieuwe onderhandelingen in januari 2014 in Zwitserland. Dat deze onderhandelingen faalden was geen verrassing, gezien het gebrek aan consensus tussen Rusland en de VS en het onvermogen of de onwelwillendheid van president Obama om de confrontatie aan te gaan met het Assad-bewind en zijn bondgenoten. De diplomatieke deadlock, tevens het resultaat van een militaire deadlock op het slagveld, werd hierdoor weer opgevolgd door een beleidsimpasse die ruimte bood aan zowel het Assad-regime als radicaal-islamitische groepen om ongeremd te opereren.

De toeschouwersrol die door het Westen wordt aangehouden kost het minste en lijkt een veilige, risicomijdende optie op de korte termijn. Echter, op de middellange en lange termijn gaat deze optie gepaard met grensoverschrijdende veiligheidsrisico's waarvan de gevolgen moeilijk te beteugelen zijn en die de interne veiligheid van westerse landen kunnen raken. Deze risico's vloeien onder meer voort uit de mogelijke spreiding van salafistisch-jihadistische ideologie naar

Katern: Analyse

alle landen in de Levant gezien de daar aanwezige voedingsbodem voor radicalisering en extremisme en de intensivering van de sektarische spanningen. De opmars van IS is hier een duidelijke product van. Dit vormt een gevaar op het voortbestaan van de nationale staat en de sociale cohesie in landen die liggen in de achtertuin van de Europese Unie en veroorzaakt een gevaarlijke sociale breuk die alsmaar gevoed wordt door sektarische sentimenten. Deze situatie, met een mogelijk explosief karakter, vormt een strategisch gevaar voor de veiligheid in de regio. Verder maken de erbarmelijke en uitzichtloze omstandigheden waaronder de 3 miljoen geregistreerde Syrische vluchtelingen leven hen vatbaar voor betrokkenheid in het criminele circuit. Bovendien is het denkbaar dat hun aanwezigheid in naburige landen, die een langdurig karakter lijkt te hebben, leidt tot inmenging in de lokale politiek, waardoor de mate van instabiliteit stijgt in landen waar de interne machtsbalans al wankel is, met Libanon als voorbeeld.

De *spill-over* van het Syrische conflict heeft niet alleen desastreuze gevolgen voor de desbetreffende landen maar kan ook een destabiliserende werking hebben op de interne veiligheid van Europese landen die de effecten kunnen voelen via radicalisering van bepaalde segmenten in hun migrantenbevolking (door ingrijpen in de regio of juist het gebrek daaraan), vluchtelingenstromen, illegale immigratie en economisch instabiliteit. Bovendien vormt voor sommige jihadistische strijders het Westen een legitiem doelwit en kan de veiligheid van NAVO-bondgenoot Turkije in gevaar komen. De *spill-over*-effecten van de Syrische oorlog maken de verwevenheid tussen externe en interne veiligheid in een gemonialiseerde wereld een realiteit die een duidelijke en eenduidige westerse aanpak vereist.

Richting een transitiedeel?

Op het internationale toneel bestaat nog steeds de consensus dat een politieke oplossing het enige middel is om het Syrische conflict te beslechten. Om de bestuurlijke fouten die zijn gemaakt in post-Saddam Irak te voorkomen (bijvoorbeeld de ineenstorting van het Iraakse leger) sturen de VS en EU aan op een oplossing waarbij alleen een hervorming plaatsvindt van het Syrische regime op een manier die de intrede van de oppositie mogelijk maakt, terwijl het voortbestaan van staatsinstituties zoveel mogelijk gegarandeerd blijft. Dat zal een lastige taak worden gezien de samensmelting die het Assad-regime sinds de jaren '70 bewust heeft bevorderd tussen staatsinstituties (met name het leger en het veiligheidsapparaat) en leden van de Alawitische gemeenschap (waar de Assad-familie deel van uitmaakt). De hamvraag blijft voornamelijk: welke

beleidsalternatieven zijn beschikbaar om het Syrische conflict tot een einde te brengen?

Na het falen van de onderhandelingen in januari 2014 bleek al snel dat de oplossing die door velen werd nagestreefd onder de huidige omstandigheden een doodlopende weg is. Dit besef, samen met het aanhoudende gebrek aan politieke

*De opmars van
IS versterkte het
propagandaverhaal
van Assad*

wil om militair in te grijpen, het gebrek aan een alternatieve strategie en de steeds groter wordende *spill-over* naar de buurlanden, maken de omvang duidelijk van het probleem waarvoor de VS en zijn Europese bondgenoten staan. De

dynamiek van het conflict wordt met de dag complexer en het uitzaaiende jihadistisch gevaar breidt zich steeds meer uit, gebruikmakend van een vruchtbare voedingsbodem die steeds gevoed wordt door dezelfde factoren die de Syrische oorlog gaande houden.

Er zijn drie elementen van mogelijke beleidsalternatieven die de huidige impasse kunnen doorbreken. De langdurige inertie die de westerse beleidsmakers heeft gedomineerd maakt de implementatie van elke beleidsalternatief een complexe en een risicovolle operatie die tijd, toewijding en financiële middelen vergt. Gezien de eerder aangestipte risico's die gepaard gaan met niets doen is de keuze van westerse beleidsmakers er simpelweg een tussen interventie, of een langzaam maar zekere ineenstorting van ieder politiek en sociaal orgaan dat landen in de Levant bijeen kan houden. De beleidsalternatieven hieronder staan niet op zichzelf. Ze bevatten elementen die, voor zover mogelijk, samengevoegd kunnen worden tot een coherent pakket aan maatregelen.

De **eerste** optie bouwt voort op het huidige beleid dat gericht is op het indammen van de gevaren van de Syrische oorlog. Het mag duidelijk zijn dat dit beleid de *spill-over*-effecten van het Syrische conflict en de opmars van IS in Irak en Syrië niet heeft kunnen voorkomen. Desalniettemin zijn er enkele elementen die meer inzet verdienen om de humanitaire risico's op lange termijn te beperken, de veerkracht van de buurlanden van Syrië te vergroten en hiermee de *spill-over*-effecten te verminderen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het aanpakken van het ondergefinancierde VN-budget voor regionale hulpprogramma's dat momenteel voor slechts 46 procent gedekt is, meer steun

Katern: Analyse

verlenen aan de overheden van Jordanië en Libanon om *cross-border* militaire activiteit aan banden te leggen (inclusief het beter benutten van het mandaat van VN-resolutie 1701 en mogelijke plaatsing van UNIFIL-troepen langs de noordelijke en oostelijke Syrisch-Libanese grens), meer inzet op contraterrorismemaatregelen en het delen van inlichtingeninformatie.

De **tweede** optie is om een regionale overeenkomst te faciliteren tussen de twee rivaliserende landen, Iran en Saoedi-Arabië, die steun verlenen aan hun Syrische proxies. Dat vereist onder meer internationale inzet, een langdurige inspanning door een wederzijds aanvaardbare bemiddelaar (bijvoorbeeld Oman), een publiekelijke onderschrijving van de Saoedische en Iraanse staatshoofden en ten slotte een pakket aan informele en officiële vertrouwenwekkende maatregelen gecombineerd met een poging tot het verkennen van de contouren van een mogelijke regionaal akkoord. Een van de doelen hierbij is om het conflict te de-escaleren door de stroom van wapens en financiële middelen naar de strijdende partijen aan banden te leggen. Het in het verleden aangetoonde pragmatisme in het uitvoeren van buitenlands beleid in Saoedi-Arabië en Iran, het (beperkte) rapprochement dat begin 2014 bereikt is tussen beide landen over de formatie van de huidige Libanese regering en de opmars van gemeenschappelijke vijand IS laten zien dat samenwerking mogelijk is zolang sommige belangen overlappen. De winst situatie die ten grondslag moet liggen aan deze regionale deal en de vertaling daarvan naar Syrië zal echter ten koste gaan van het aanpakken van de onderliggende oorzaak van het conflict, namelijk het exclusieve en gewelddadige karakter van het Assad-regime.

De **derde** optie is om de gematigde rebellen in Syrië te voorzien van een *command and control*-systeem, training, logistieke ondersteuning en wapens. De verandering van

de machtsbalans op de grond ten voordele van de gematigde rebellen verhoogt de druk op het Assad-bewind en zijn bondgenoten om te onderhandelen. In deze situatie overstijgen de kosten van het voortduren van de status quo de baten en zal de neiging van het Assad-regime een exit-strategie op te zoeken groter worden. In het licht van gematigde rebellen wordt voornamelijk gerefereerd aan drie elementen: het commitment aan de doelen van de opstand zoals die geformuleerd werden in maart 2011; het niet aan de bevolking willen opleggen van een bepaalde (religieuze of politieke) ideologie ten aanzien van de inrichting van de politiek en de maatschappij; het commitment aan de werking van het politieke proces in post-Assad Syrië.

De laatste beleidsoptie vereist leiderschap en inzet van de Verenigde Staten. De invloed van de VS op Saoedi-Arabië en de overlap in de belangen tussen beide landen ten opzichte van Syrië maakt consensus mogelijk. Het bestaan van deze consensus is een vereiste om coherentie te brengen in de geldstromen richting de politieke tak van de Syrische oppositie (SOC) en de militaire tak (VSL). Deze coherentie en coördinatie zal in positieve zin vertaald worden in een betere werking van en interne coherentie in de politieke en militaire takken van de oppositie en maakt een einde aan de polariserende werking van de huidige financieringspatronen. Zoals eerder genoemd voeren de gematigde rebellen momenteel een tweefrontenoorlog tegen het Assad-regime en radicaal-islamitische groepen. Gezien de te rechtvaardigen onwelwillendheid van de VS om grondtroepen in te zetten in de strijd tegen IS, die tevens pas zijn vruchten kan afwerpen wanneer het zenuwcentrum van deze organisatie in Syrië wordt aangepakt, kunnen de gematigde Syrische rebellen dienen als grondtroepen. Het implementeren van deze beleidsoptie vereist zal behalve politieke wil ook tijd vergen, terwijl de aanpak van IS een acute aanpak vereist.

De drie genoemde beleidsopties kunnen in verschillende uitkomsten resulteren, variërend van het bijhouden van Syrië als één entiteit (op het moment zeer onwaarschijnlijk) tot het uitwerken van een confederale oplossing naar het voorbeeld van de Dayton-akkoorden in Bosnië. Hoe dan ook, het moet duidelijk zijn dat elke transitieovereenkomst die een rol ziet weggelegd voor al-Assad geïmplementeerd en afgedwongen zal worden op basis van de (kortetermijn)belangen van de betrokken regionale en internationale spelers en niet op basis van de wensen van de meerderheid van de Syrische bevolking. In dat geval wordt de werkelijke oorzaak van de Syrische oorlog niet opgelost en rust de transitiedeel op een zeer broze basis. De instabiliteit en de voedingsbodem voor extremisme zullen dan een blijvende factor zijn in de regio.

De Amerikaanse en Russische minister van Buitenlandse Zaken, resp. John Kerry en Sergei Lavrov. In 2013 werd een Amerikaanse aanval op het Assad-regime op het laatste moment afgewend door een Amerikaans-Russisch akkoord (foto: Flickr/United States Mission Geneva)

Nadruk op inclusiviteit en burgerschap

De opmars van jihadistische organisaties in Irak en Syrië laat zien hoe het sektarische en corrupte beleid van de regimes in die landen de kiem voor extremisme en radicalisering heeft gelegd. In de context van de Syrische oorlog en de inertie van het Westen heeft deze kiem stevig wortel geschoten, is snel gegroeid, en later dankbaar geogost door radicaal-islamitische groepen.

Iedere oplossing voor deze problematiek moet gebaseerd zijn op een coherente strategie ten aanzien van de oorlog in Syrië én de situatie in Irak. Tegelijkertijd moet het besef er zijn dat het gevecht tegen het jihadistische gevaar niet gewonnen kan worden enkel door het inzetten van de luchtmacht en het toepassen van veiligheidsoplossingen in het kader van de oorlog tegen terrorisme. IS kan alleen de wind uit de zeilen worden genomen door het aansporen van een inclusief beleid dat tot doel heeft de aangewakkerde sektarische sentimenten te deactiveren door het wegnemen van de onderliggende politieke en sociale drijfveren. Dit beleid moet lokaal, regionaal en internationaal worden gesteund. Zolang enkel het veiligheidsaspect op de agenda staat, is het een tijds kwestie voordat IS weer een nieuwe gewelds-

ronde begint in Irak en Syrië en mogelijk ook in Libanon en andere buurlanden. De nadruk op inclusiviteit geldt ook voor de politieke regimes in Syrië en Irak wier voortbestaan (in de huidige vorm) een garantie is voor het sterker en groter worden van IS en voor het voortwoekeren van oorlogen in beide landen, met alle gevolgen van dien.

Alléén inclusiviteit en burgerschap kunnen de bevolking in Syrië, en in andere fragiele Arabische landen, beschermen tegen de invloed van radicale, gewelddadige groeperingen. Investeren hierin vergt uiteraard tijd, inzet en politiek commitment, maar is in ons belang.

Iba Abdo is onderzoeksassistent aan het Conflict Research Unit op het Clingendael Instituut voor Internationale Betrekkingen. Ze is tevens co-auteur van een recentelijk verschenen rapport over beleids-opties om het conflict in Syrië te beslechten: www.clingendael.nl/publication/options-addressing-syrian-civil-war.

Wilt u reageren?

Mail de redactie: redactie@atlcom.nl.

'Boots on the ground'. Het Westen is terughoudend wat betreft ingrijpen in Syrië. Door de opmars van IS komen luchtaanvallen op Syrië weer ter sprake. Obama wil in geen geval opnieuw grondtroepen sturen naar conflicten in het Midden-Oosten (foto: U.S. Marine Corps/Jason W. Fudge)